

Sygn. akt: III AUa 1115/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 marca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Ewa Naze

Sędziowie: SSA Lucyna Guderska

SSA Iwona Szybka (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Aleksandra Słota

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2014 r. w Łodzi

sprawy **J. B.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.**

o wysokość składek na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne,

na skutek apelacji J. B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 7 maja 2013 r., sygn. akt: VI U 808/13,

oddala apelację.

Sygn. akt III Aua 1115/13

UZASADNIENIE

J. B. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. z dnia 3 stycznia 2013r. stwierdzającej, że podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne: emerytalne, rentowe oraz wypadkowe z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej prowadzonej od dnia 11 lutego 2010r. stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa niż 60% prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe. Wnosząc o uchylenie zaskarżonej decyzji w uzasadnieniu podał, że podstawa wymiaru składek winna zostać ustalona przez organ rentowy na podstawie art. 18a.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 7 maja 2013r. Sąd Okręgowy w Płocku oddalił odwołanie i zasądził od J. B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kwotę 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach: J. B. w okresie od dnia 11 lipca 2007r. do 29 sierpnia 2007r. prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą w zakresie usług budowlanych: tynkowania, posadzkarstwa, prac rozbiórkowych i wykończeniowych budynków. W związku z powyższym w dniu 17 lipca 2007r. dokonał zgłoszenia do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych: emerytalnego, rentowego i wypadkowego, zaś od 30 sierpnia 2007r. wyrejestrował się z ubezpieczeń społecznych. Za okres od 1 lipca 2007r. do

17 lipca 2007r. odwołujący nie figurował w ewidencji płatników podatników prowadzących działalność gospodarczą, prowadzonej przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w G.. Za okres od 18 lipca 2007r. do 29 sierpnia 2007r. odwołujący figurował w ewidencji podatników prowadzących działalność gospodarczą, przy czym za powyższy okres nie wykazał przychodów. Ponownie podjął działalność gospodarczą mającą za przedmiot tożsame czynności od 11 lutego 2010r. W związku z prowadzoną działalnością dokonał zgłoszenia do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych emerytalnego, rentowego i wypadkowego od dnia 18 lutego 2010r. Jako podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne odwołujący wykazał 30% minimalnego wynagrodzenia. W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd okręgowy uznał odwołanie za niezasadne. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt. 5 ustawy systemowej obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi. Stosownie zaś do art. 12 w/w ustawy obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Na zasadzie art. 13 ust.4 (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 20 września 2008r. - datą wejścia w życie ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o zmianie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz o zmianie niektórych innych ustaw, Dz. U. Nr 141, poz. 888 ze zm.), obowiązek ten odpowiednio powstaje i ustaje od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności. Przepis art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy systemowej definiuje prowadzącego działalność gospodarczą jako osobę zajmującą się tą działalnością na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych. Działalność gospodarczą w myśl art. 14 ust.1 zd.1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2010r. nr 220, poz.1447 j.t. (w brzmieniu obowiązującym do 28 sierpnia 2007r.) przedsiębiorca może podjąć działalność gospodarczą po uzyskaniu wpisu do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym albo do Ewidencji Działalności Gospodarczej, zwanej dalej "ewidencją". Sąd Okręgowy wskazał, że istnienie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej nie przesądza o faktycznym prowadzeniu tej działalności, ale prowadzi do domniemania prawnego, zgodnie z którym osoba ujawniona w rejestrze jako przedsiębiorca wykonuje działalność gospodarczą. Domniemanie to na zasadzie art. 6 k.c. może zostać obalone przez osobę, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Kwestie związane z formalnym zarejestrowaniem, wyrejestrowaniem, czy też zgłaszaniem przerw w prowadzeniu działalności gospodarczej mają ewentualne znaczenie w sferze dowodowej, nie przesądzają natomiast same w sobie o obowiązku podlegania ubezpieczenia. Faktyczne zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej może prowadzić więc do ustania obowiązku ubezpieczenia, o ile rzeczywiście taka przerwa miała miejsce. Przy ocenie, czy zostały podjęte czynności zmierzające bezpośrednio do rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej (art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, Dz. U. Nr 137, poz. 887 ze zm.), należy uwzględnić wszelkie okoliczności sprawy, w tym także zamiar (wolę) osoby prowadzącej działalność gospodarczą. W sprawie o podleganie obowiązkowi ubezpieczenia społecznego ciężar dowodu wykazania istnienia rzeczywistej przerwy w prowadzeniu działalności gospodarczej (art. 6 k.c.) spoczywa więc na ubezpieczonym. W rozpoznawanej sprawie spornym było prowadzenie przez odwołującego działalność gospodarczej w okresie 11 lipca 2007r. do 29 sierpnia 2007r. Zdaniem Sądu Okręgowego odwołujący nie wykazał, że w powyższym okresie nie prowadził działalności gospodarczej. Na powyższą okoliczność nie przedstawił żadnych środków dowodowych, tak w toku postępowania przez organem rentowym, jak i w toku postępowania sądowego. Kwestia faktycznego osiągania przez przedsiębiorcę zysku- przychodu nie jest samym w sobie elementem implikującym fakt prowadzenia działalności gospodarczej, bo nie jest istotnym czy został on faktycznie przez przedsiębiorcę osiągnięty. Odwołujący nie wykazał, że wykonywana przez niego w spornym okresie działalność gospodarcza nie miała na celu umożliwienia mu zarobkowania. W tej sytuacji z już z samego faktu rejestracji w organie ewidencyjnym przez odwołującego działalność gospodarczej na okres od 11 lipca 2007r. do 29 sierpnia 2007r. należało wywodzić domniemanie prowadzenia tej działalności. Skutkiem powyższego ustalenia jest niemożność zastosowania w sytuacji prawnej odwołującego art. 18 ust.1a ustawy systemowej zgodnie, z którą podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1, w okresie pierwszych 24 miesięcy kalendarzowych od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 30 % kwoty minimalnego wynagrodzenia. W myśl bowiem art.18a ust.2 pkt 1 przepisy ust. 1 nie mają zastosowania do osób, które prowadzą lub w okresie ostatnich 60 miesięcy kalendarzowych przed dniem rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej prowadziły pozarolniczą działalność. za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego

ustanowionego z urzędu, przyjmując za podstawę określenia wynagrodzenia pełnomocnika powoda dwukrotność stawki minimalnej 60 zł.

Apelację od powyższego wyroku wniósł J. B.. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. wskutek dokonania dowolnej a nie swobodnej oceny dowodów, której nie poprzedzała wszechstronna analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego, co skutkowało błędnym ustaleniem stanu faktycznego sprawy poprzez nieuzasadnione przyjęcie, iż J. B. w okresie od dnia 11 lipca 2007 roku do dnia 29 sierpnia 2007 roku prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą oraz błąd w ustaleniach stanu faktycznego sprawy, naruszenie art. 18 a ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego niezastosowanie i oddalenie odwołania, skoro okoliczności przedstawione przez J. B. uzasadniały ustalenie, iż w okresie od dnia 11 lipca 2007 roku do dnia 29 sierpnia 2007 roku faktycznie nie prowadził działalności gospodarczej. Skarżący wniósł o dopuszczenie dowodu z oświadczeń oraz dowodu z zeznań świadków na okoliczność, że J. B. w okresie od dnia 11 lipca 2007 roku do dnia 29 sierpnia 2007 roku nie prowadził faktycznie żadnej działalności gospodarczej, nie podejmował w jej ramach żadnych czynności, których celem byłoby osiągnięcie zysku oraz faktu, iż w tym okresie przebywał poza granicami kraju w Królestwie Belgii, wykonując tam pracę. Podał, że dopuszczenie i przeprowadzenie wskazanych powyżej dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy, a potrzeba powołania przedmiotowych dowodów wynikła po wydaniu wyroku przez Sąd I instancji, albowiem w ocenie odwołującego, fakt braku podjęcia i wykonywania działalności gospodarczej został w pełni potwierdzony złożonymi przez niego wyjaśnieniami oraz dokumentacją z Urzędu Skarbowego w G.. Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i ustalenie, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne winna być określona na podstawie art. 18 a ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Płocku. W uzasadnieniu apelacji podał, że uiszczenie przez odwołującego za sporny okres składek nie może świadczyć, iż wykonywał działalność gospodarczą, albowiem J. B. dokonał wpłaty jedynie z obawy przed karami finansowymi, po czym wyjechał za granicę.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje: Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu albowiem Sąd Okręgowy wydał trafne rozstrzygnięcie.

Istota sporu sprowadza się do odpowiedzi na pytanie w jakiej wysokości ubezpieczony J. B. ma opłacać składki na ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności począwszy od dnia 11 lutego 2010r. ZUS i Sąd Okręgowy stoją na stanowisku, że składki powinny być liczone od podstawy, która wynosi 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia, a skarżący, że w składki te powinny być liczone od podstawy, która wynosi 30% tegoż wynagrodzenia. Zgodnie z treścią art. 18 ust. 8 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5 (osoby prowadzące pozarolniczą działalność), stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 na dany rok kalendarzowy. W myśl zaś art. 18a ust. 1 podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1 (osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej), w okresie pierwszych 24 miesięcy kalendarzowych od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia. Zgodnie jednak z treścią ustępu 2 punkt 1 przepisy ustępu 1 nie mają zastosowania do osób, które prowadzą lub w okresie ostatnich 60 miesięcy kalendarzowych przed dniem rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej prowadziły pozarolniczą działalność. Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczony nie może skorzystać z uregulowania zawartego w art. 18 a ust. 1 czyli, że podstawa wymiaru składek nie może wynosić 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia, ponieważ w stosunku do ubezpieczonego zachodzi wyłączenie zastosowania tej regulacji, o którym mowa w art. 18a ust. 2 punkt 1. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy dokonał ustaleń, że w okresie od 11 lipca 2007r. do 28 sierpnia 2007r. J. B. prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą. Sąd Apelacyjny te ustalenia podzielił. Apelacja nie ma uzasadnionych argumentów, które pozwoliłyby na odmienne ustalenie stanu faktycznego niż uczynił to Sąd I instancji, a zarzut naruszenia art. 233 kpc należy uznać za nietrafny. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika,

że Sąd Okręgowy poddał analizie wszystkie przepisy, które w sprawie mają zastosowanie oraz, wobec twierdzeń skarżącego, na których oparł swoje odwołanie, szczególny nacisk położył na ustalenie, czy w okresie od 11 lipca 2007r. do 29 sierpnia 2007r. ubezpieczony faktycznie prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą. Dokonana przez Sąd Okręgowy wykładnia mających w sprawie zastosowanie przepisów oraz ustalenia odnośnie, czy skarżący prowadził w spornym okresie pozarolniczą działalność gospodarczą, zasługują na akceptację. Dodatkowo podnieść należy, że w piśmie z dnia 3 stycznia 2013r. skierowanym do organu rentowego, J. B. podał, że w 2007r. powziął zamiar prowadzenia działalności. Zatem trafne jest ustalenie, że ubezpieczony miał zamiar prowadzenia działalności gospodarczej i prowadził ją. Tym właśnie zamiarem, a niczym innym, należy tłumaczyć dalsze postępowanie J. B., a mianowicie dokonanie zgłoszenia działalności do ewidencji, dokonanie zgłoszenia do urzędu skarbowego i do organu rentowego oraz, co potwierdził w apelacji, zapłata składki na ubezpieczenia społeczne za okres, w którym był zgłoszony. W ocenie Sądu Apelacyjnego zamiar prowadzenia działalności gospodarczej był w tym wypadku ewidentny. Twierdzenia skarżącego, że nic nie robił w ramach tej działalności bo z zaświadczenia z urzędu skarbowego wynika, że nie uzyskał przychodów z tej działalności, nie mogą być dowodem na okoliczność nieprowadzenia działalności. Nie do zaakrobowania jest bowiem stanowisko skarżącego, że działalność gospodarcza prowadzona jest tylko w tym czasie, w którym prowadzący ją osiąga przychód z tej działalności. A do tego de facto zmierza stanowisko ubezpieczonego. Działalność gospodarcza prowadzona jest bowiem także w czasie oczekiwania na zlecenia, a więc także i wówczas, gdy przychód nie jest osiągany. W stanie faktycznym sprawy nawet nieosiągnięcie przychodu nie niweczy pozytywnego ustalenia prowadzenia działalności gospodarczej. Trafnie zatem Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, po analizie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, że ubezpieczony nie obalił domniemania płynącego z zarejestrowania działalności gospodarczej.

Sąd Apelacyjny pominął na podstawie art. 381 kpc wnioski dowodowe zgłoszone w apelacji. Zgodnie z treścią art. 381 kpc Sąd drugiej instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynika później. W ocenie Sądu Apelacyjnego nie budzi żadnych wątpliwości, że zgłoszone w apelacji dowody skarżący mógł powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji. Skarżący reprezentowany był przez profesjonalnego pełnomocnika na rozprawie w dniu 23 kwietnia 2013r. po złożeniu wniosku o zmianę decyzji i zasądzeniu kosztów zastępstwa procesowego oświadczył, że nie zgłasza żadnych wniosków dowodowych, choć w uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy odniósł się do wyjaśnień skarżącego zawartych w odwołaniu i wskazał, że zaświadczenie z urzędu skarbowego, w ocenie organu rentowego, nie ma znaczenia dla ostatecznego stanowiska ZUS. To stanowisko ZUS nie zostało zmienione do czasu wyrokowania przez Sąd Okręgowy. Ponadto kwestią sporną w niniejszej sprawie, mającą zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia, było właśnie ustalenie, czy ubezpieczony prowadził w okresie lipiec – sierpień 2007r. działalność gospodarczą. Skoro pomimo zgłoszenia działalności do ewidencji, zgłoszenia do urzędu skarbowego i do ZUS oraz opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne za ten okres, ubezpieczony twierdził, że działalności nie prowadził, to winien zgłosić na te okoliczność stosowne wnioski dowodowe. Nie może być uzasadnieniem dla zgłoszonych dopiero w apelacji wniosków dowodowych okoliczność, że skarżący mając na uwadze własne wyjaśnienia i zaświadczenie z urzędu skarbowego był przekonany o słuszności swego odwołania i dlatego zaniechał zgłoszenia wniosków w Sądzie Okręgowym. Ponadto podnieść należy, że skarżący na żadnym etapie postępowania przez Sąd Okręgowym jak też przed organem rentowym, nie wskazywał, że w lipcu i sierpniu 2007r. ubezpieczony nie prowadził działalności gospodarczej w Polsce, bo przebywał w Belgii, gdzie pracował dorywczo. Ta okoliczność pojawiła się dopiero w apelacji po negatywnym dla apelującego wyroku sądu I instancji.

Reasumując, stwierdzić należy, że wyrok Sadu I instancji odpowiada prawu, bowiem zaskarżona decyzja organu rentowego jest prawidłowa. Ubezpieczony prowadził działalność gospodarczą w okresie od 11 lipca 2007r. do 29 sierpnia 2007r., a zatem podjęcie przez niego ponownej działalności gospodarczej z dniem 11 lutego 2010r., uniemożliwia skarżącemu skorzystanie z obniżonej do 30% podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne na podstawie art. 18a ust. 1, ponieważ zaistniała przeszkoda opisana w art. 18 ustę 2 punkt 1 ustawy systemowej.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako bezzasadną na podstawie art. 385 kpc.